

Ref. br.: 2024-1-ES01-KA220-ADU-000245715

XXIAdults

**Prilagođavanje obrazovanja odraslih
sistem za XXI vijek**

Predložak dobrih praksi

INSTITUTE for
ROMA and
MINORITIES
INCLUSION

**DIPUTACIÓN
DE VALLADOLID**

E-SCHOOL
EDUCATIONAL GROUP

EMPODERAR
DESENVOLVIMENTO ORGANIZACIONAL, SOCIAL, PROFISSIONAL E PESSOAL

Co-funded by
the European Union

Naziv dobre prakse

Reporteri zajednice: Osnaživanje odraslih putem digitalnog pripovijedanja

Sažetak prakse

Kratak, lako razumljiv sažetak: Šta je praksa, za koga i u koju svrhu?

Mnogi odrasli, posebno u ruralnim ili regijama s niskim mogućnostima, bore se s digitalnim vještinama i osjećaju se isključeno iz brzo razvijajućeg digitalnog svijeta. Često se osjećaju nevidljivima u medijima i prostorima donošenja odluka, što pojačava osjećaj društvene isključenosti. Štaviše, osjećaju da posjeduju bogatstvo uspomena i kulturnog naslijeđa koje je u opasnosti od nestanka, za čije očuvanje sumnjaju da je moderno društvo zainteresirano. S druge strane, centri za obrazovanje odraslih traže inovativne načine za povećanje angažmana i relevantnosti učenika.

Praksa Izvještača zajednice nastala je iz ove dvostruke potrebe: pomoći odraslima da steknu funkcionalnu digitalnu pismenost, a istovremeno im dati glas. Razvijena je kao dio Erasmus+ projekta pod nazivom „Dozvolite mi da vam kažem“, koji je nastojao osnažiti starije odrasle osobe kroz pripovijedanje i video snimke njihovih ličnih priča iz prošlosti s mladim volonterima kao mentorima, istovremeno razvijajući njihove digitalne vještine kako bi odgovorili na potrebe današnjeg digitaliziranog svijeta.

Opis prakse – minimalno 2000 znakova

1) Kontekst / Pozadina

Koja je bila početna potreba ili problem?

Ko je bila ciljna grupa? Da li je to bio dio većeg programa ili projekta?

Mnogi odrasli - posebno oni koji žive u ruralnim područjima ili regijama s niskim mogućnostima - i dalje se suočavaju sa značajnim preprekama kada su u pitanju digitalne vještine. Kako se digitalne tehnologije brzo razvijaju, ove osobe se često osjećaju zapostavljeno, odvojeno ne samo od online usluga već i od društvenih i kulturnih razgovora. Ovaj osjećaj isključenosti dodatno se produbljuje činjenicom da rijetko vide svoje živote, iskustva ili brige odražene u mainstream medijima ili javnom diskursu. Istovremeno, mnogi od ovih odraslih sa sobom nose bogato spremište sjećanja, životnih priča i kulturnog naslijeđa - imovine za koju se boje da bi mogla biti zaboravljena ili potcijenjena u današnjem brzom digitalnom društvu.

Paralelno s tim, centri za obrazovanje odraslih i organizacije u zajednici aktivno su tražili inovativne, inkluzivne metode za angažiranje odraslih učenika i učinili učenje relevantnijim i osnažujućim. Kao odgovor na oba ova izazova razvijena je praksa Izvještača zajednice.

Ova inicijativa pokrenuta je kao dio Erasmus+ projekta „Dozvolite mi da vam ispričam“, čiji je cilj bio da starijim osobama pruži platformu za dijeljenje svojih životnih priča, a istovremeno izgradi osnovne digitalne vještine. Kroz program, učesnici su naučili kako koristiti pametne telefone, tablete i osnovne alate za uređivanje videa kako bi kreirali kratke digitalne priče ili intervju zasnove na njihovim ličnim iskustvima. Ove sesije pripovijedanja podržali su mladi volonteri, koji su djelovali kao digitalni mentori i olakšali smislenu međugeneracijsku razmjenu učenja.

Ciljna grupa su prvenstveno bili stariji odrasli koji su imali ograničeno digitalno iskustvo, ali snažnu želju da podijele svoje glasove i historije. Postavši "izvještači zajednice", stekli su ne samo funkcionalnu digitalnu pismenost, već i vidljivost i priznanje unutar svojih zajednica. Proces je pomogao u jačanju samopoštovanja, kulturnog izražavanja i digitalnog samopouzdanja.

U suštini, praksa je uspjela pretvoriti odrasle učenike u aktivne kreatore sadržaja, ponovo ih povezujući s digitalnim svijetom, a istovremeno čuvajući vrijedne lične i kulturne narative za buduće generacije.

2) Ciljevi

Koji su bili ciljevi prakse? Šta je njen cilj bio poboljšati ili promijeniti?

- Naučite osnovne digitalne vještine (snimanje, montaža, postavljanje videa) kroz pripovijedanje.
- Promovisati samoizražavanje, građanski angažman i inkluziju.
- Ojačati vezu između učenika i njihove lokalne zajednice.
- Ojačati međugeneracijsku interakciju.
- Istaknite vrijednost i perspektive odraslih koji su često izostavljeni iz digitalne naracije.
- Sačuvajte vrijedno znanje i priče koje jačaju historijsku i kulturnu svijest.

3) Implementacija / Metodologija

Kako se praksa sprovodila korak po korak?

Koje su aktivnosti ili metode korištene?

Koliko je vremena trebalo?

Faza 1: Rekrutacija i angažman

- Odrasli polaznici su pozvani da se pridruže programu s idejom: „Svako ima priču vrijednu dijeljenja.“
- Mladi volonteri su se obavezali da obuče starije osobe za snimanje videa. U nekim slučajevima, to su bili njihovi unuci.
- Nije bilo potrebno prethodno digitalno iskustvo.

Faza 2: Radionice za obuku

- Organizovana je serija od 4-6 interaktivnih radionica (svaka u trajanju od 1,5 sati):
 - Korištenje pametnog telefona za snimanje fotografija i videa
 - Pripremljen digitalni vodič za snimanje videa
 - Osnove digitalnog pripovijedanja: narativna struktura, savjeti za intervju
 - Uređivanje pomoću jednostavnih besplatnih aplikacija (npr. InShot, Canva, CapCut)
 - Postavljanje sadržaja na platforme (YouTube, Facebook) ili digitalnu platformu škole

Faza 3: Kreiranje priče

- Svaki učesnik je odabrao temu priče (lično putovanje, lokalna baština, zaboravljene vještine itd.).
- Male grupe ili pojedinci su radili uz podršku mladih facilitatora.
- Sesije s povratnim informacijama od kolega izgradile su samopouzdanje i poboljšale kvalitetu rezultata.

Faza 4: Pregled zajednice

- Održan je završni događaj gdje su učesnici predstavili svoje video snimke vršnjacima, porodici i lokalnim zvaničnicima.
- Sadržaj je također dijeljen na web stranicama centara i društvenim mrežama kako bi se dosegla šira publika.

4) Rezultati / Ishodi

Koji su bili konkretni rezultati?

Kakav je uticaj praksa imala na učesnike?

- Preko 30 jedinstvenih priča koje su kreirali odrasli učenici iz partnerskih zemalja.
- Učesnici su stekli osnovne vještine snimanja, montaže i objavljivanja.
- Međugeneracijska interakcija je bila podsticana i postignuta.
- Pojačano samopouzdanje i osjećaj svrhe.
- Svijest zajednice o obrazovanju odraslih povećana je dijeljenjem informacija u lokalnim medijima.
- Nekoliko učenika se pridružilo lokalnim novinarskim klubovima ili je nastavilo kreirati digitalni sadržaj.

5) Priče učesnika – opcionalno

Kratki citati, lična razmišljanja ili iskustva koja dijele učesnici

„Govorio sam o našim omiljenim lokalnim tradicijama za koje sam mislio da su zauvijek izumrle. Sada su naše tradicije na YouTubeu – i moji unuci ih gledaju!“ – Ernesto, 75, Španija. „Prije sam mislio da nemam šta reći. Ali ljudi su aplaudirali nakon moje priče. Osjećao sam se viđeno.“ – Eleni, 68, Grčka.

6) Faktori uspjeha

Šta je učinilo praksu efikasnom ili inovativnom?

Je li bilo nekih jedinstvenih ili kreativnih elemenata?

- Emocionalna angažovanost: učenici su radili na temama koje su im bliske srcu.
- Relevantnost za stvarni svijet: koristili su pametne telefone, alat koji već posjeduju ili prepoznaju.
- Kombinovano učenje: kombinuje kreativne umjetnosti sa tehničkim vještinama.
- Međugeneracijsko učenje.
- Javno priznanje: dijeljenje priča daje vidljivost i motivaciju.

7) Prenosivost / Preporuke

Može li se praksa primijeniti i negdje drugdje?

Koji su uslovi potrebni za uspješnu implementaciju?

PROFIL PRAKSE – KONTROLNA LISTA ZA KLASIFIKACIJU

Molimo označite sve kategorije koje se odnose na vašu opisanu praksu. Možete odabrati više od jedne.

VRSTA PRAKSE

- ☒ Lzarađivanje radeći
- ☒ Međugeneracijsko učenje
- ☒ Učenje u zajednici
- ☒ Digitalno / kombinovano učenje
- ☒ Učenje od vršnjaka
- ☒ Mentorstvo / koučing
- ☒ Kulturni/kreativni pristupi
- ☒ Saradnja / zasnovano na partnerstvu
- ☐ Ostalo (navedite):

CILJNA GRUPA

- ☐ Odrasli sa niskim kvalifikacijama
- ☐ NEET (Osobe koje nisu u obrazovanju, zaposlene ili se ne obučavaju)
- ☐ Migranti / Izbjeglice
- ☒ Starije odrasle osobe
- ☐ Žene
- ☐ Osobe s invaliditetom
- ☐ Druge ranjive grupe

☒	Opšta odrasla populacija
OKRUŽENJE ZA UČENJE	
☐	Formalno
☒	Neformalno
☒	Neformalno
RAZVIJENE VJEŠTINE / KOMPETENCIJE	
☐	Pismenost (čitanje, pisanje, razumijevanje)
☐	Numerički rad (matematika, logičko razmišljanje)
☒	Digitalne vještine
☐	STEM (nauka, tehnologija, inženjerstvo, matematika)
☒	Lično, društveno i učenje za učenje
☒	Građanske kompetencije
☐	Poduzetništvo
☒	Kulturna svijest i izražavanje
☐	Jezičke vještine
☐	Vještine vezane za posao / strukovne vještine
☐	Zelene kompetencije
☐	Ostalo (navedite):
POTENCIJALNI KORISNICI	
☒	Nastavnici / Edukatori
☒	Administrativno osoblje
☒	Uprava škole / centra
☒	Kreatori politika / Javna uprava
☒	Nevladine organizacije / Organizacije zajednice
☐	Ostalo (navedite):

Glosar kategorija (Objašnjenje stavki kontrolne liste)

Vrsta prakse

- Učenje kroz rad – učenje kroz praktične aktivnosti, metode zasnovane na praksi kao što su radionice ili stvarni zadaci.
- Međugeneracijsko učenje – aktivnosti koje uključuju učesnike različitih starosnih grupa koji uče jedni od drugih.
- Učenje u zajednici – učenje koje se odvija unutar lokalne zajednice, često kroz angažman u stvarnom životu.
- Digitalno / kombinovano učenje – obrazovanje korišćenjem digitalnih alata (online) ili kombinacija online i metoda licem u lice.
- Vršnjačko učenje – učenje među učesnicima sličnog statusa ili iskustva, uz međusobnu podršku.

- Mentorstvo / koučing – individualna podrška od iskusnije osobe za pomoć u učenju i ličnom rastu.
- Kulturni/kreativni pristupi – korištenje umjetnosti, muzike, pozorišta, pripovijedanja itd. kao alata za učenje.
- Saradničke / partnerske – prakse koje uključuju saradnju između organizacija ili grupa.
- Ostalo (navesti) – bilo koja druga metoda koja nije navedena gore.

Ciljna grupa

- Odrasli s niskim kvalifikacijama – odrasli koji imaju nizak nivo formalnog obrazovanja ili osnovnih vještina.
- NEET-ovi – osobe koje nisu u sistemu obrazovanja, zaposlenja ili obuke (često mladi odrasli).
- Migranti / Izbjeglice – osobe koje su se doselile iz druge zemlje, a često se suočavaju s izazovima integracije.
- Starije odrasle osobe – Odrasle osobe starije od 65 godina
- Žene – prakse koje se posebno bave potrebama žena.
- Osobe s invaliditetom – osobe s fizičkim, senzornim, intelektualnim ili mentalnim zdravstvenim invaliditetom.
- Druge ranjive grupe – grupe u riziku od isključenosti (npr. dugotrajno nezaposleni, beskućnici).
- Opšta odrasla populacija – prosječni odrasli koji nisu u određenim kategorijama.

Okruženje za učenje

- Formalno – učenje u okviru zvaničnih obrazovnih sistema, certificirani kursevi (npr. škole, univerziteti).
- Neformalno – organizirano učenje izvan formalnog sistema (npr. radionice, obuka u zajednici).
- Neformalno – učenje kroz svakodnevna iskustva, bez strukturiranog kursa (npr. volontiranje, porodica).

Razvijene vještine / kompetencije

- Pismenost – čitanje, pisanje i razumijevanje tekstova (uključujući funkcionalne tekstove poput obrazaca).
- Numerički rad – korištenje matematike i logičkog zaključivanja.
- Digitalne vještine – korištenje digitalnih alata, npr. kreiranje CV-a, online alata, online platformi.
- STEM – nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika.
- Lično, društveno i učenje učenja – samosvijest, motivacija, timski rad, vještine cjeloživotnog učenja.
- Građanske kompetencije – aktivno građanstvo, razumijevanje demokratije i društvene odgovornosti.

- Preduzetništvo – kreativnost, inovacija, upravljanje projektima, preuzimanje rizika.
- Kulturna svijest i izražavanje – uvažavanje i stvaranje kulturnog sadržaja (npr. umjetnost, muzika).
- Jezičke vještine – sposobnost komunikacije na jednom ili više stranih jezika.
- Vještine vezane za posao / strukovne vještine – praktične vještine korisne u određenim poslovima ili profesijama.
- Zelene kompetencije – znanje i ponašanja koja podržavaju održivost i brigu o okolišu.
- Ostalo – bilo koje druge razvijene vještine (molimo navedite).

Potencijalni korisnici– grupe koje bi mogle imati koristi od primjene, prilagođavanja ili inspiracije ovom praksom u svom radnom kontekstu.

Napomena: Ove kategorije slijede okvire EU kao što su Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje (2018), Akcioni plan za osnovne vještine (2025) i Vodič za program Erasmus+ 2025 –
Glosar

This document was created under the Creative Commons license:

Attribution-Non-Commercial-Share Alike (CC BY-NC-SA).

All or part of this document may be used, copied, and disclosed provided that the origin is mentioned, it is not used commercially, and its license is not modified.

All rights reserved.

© Copyright 2024 XXI Adults

